

ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Законодавство України про охорону праці - це система взаємозв'язаних законів та інших нормативно - праіювих актів, що регулюють відносний у сфері реалізації державної політики щодо соціального захисту її громадян в процесі трудової діяльності.

До загальних законів, що визначають основні положення про охорону праці належать: Конституція України, Закони України «Про охорону праці», «Основи законодавства України про охорону здоров'я», «Про пожежну безпеку», «Про використання ядерної енергії та радіаційний захист», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», Кодекс законів про працю України (КЗпП). Спеціальними законодавчими актами в галузі охорони праці є Державні нормативні акти про охорону праці, Державні стандарти Системи стандартів безпеки праці, Будівельні норми та правила, Санітарні норми, Правила технічної експлуатації електроустановок споживачів та інші нормативні документи.

ст.43 – гарантоване конституційне право всіх громадян України на належні, безпечні і здорові умови праці;

встановлює заборону використання праці жінок і неповнолітніх на небезпечних для їхнього здоров'я роботах

Ст. 45 Конституції гарантує право всіх працюючих на щотижневий відпочинок та щорічну оплачувану відпустку, а також встановлення скороченого робочого дня щодо окремих професій і виробництв, скороченої тривалості роботи у нічний час.

ст.46 - встановлює право громадян на соціальний захист, що включає право забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності

ст.49 - охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування

ст.57 - право знати свої права та обов'язки

Основоположним документом в галузі охорони праці є Закон України «Про охорону праці», який визначає основні положення щодо реалізації конституційного права працівників на охорону їх життя і здоров'я у процесі трудової діяльності, на належні, безпечні і здорові умови праці, регулює за участю відповідних державних органів відносини між роботодавцем і працівником з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і встановлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ»

Закон не відмінив жодної з діючих норм і дозволив:

- ❖ створити органи управління охороною праці та систему органів нагляду за охороною праці;
- ❖ створити власну нормативну базу з охорони праці;
- ❖ забезпечити гласність з питань охорони праці;
- ❖ ввести економічні важелі управління охороною праці;
- ❖ визначити роль колективних договорів;
- ❖ ввести нові інститути управління і нагляду за охороною праці на підприємстві (уповноважені трудових колективів та комісії з питань охорони праці підприємств);
- ❖ розпочати підготовку дипломованих спеціалістів з охорони праці.

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ»

Державна політика в галузі охорони праці базується на принципах:

- ❖ пріоритету життя і здоров'я працівників, повної відповідальності роботодавця за створення належних, безпечних і здорових умов праці;
- ❖ підвищення рівня промислової безпеки шляхом забезпечення суцільного технічного контролю за станом виробництв, технологій та продукції, а також сприяння підприємствам у створенні безпечних та нешкідливих умов праці;
- ❖ комплексного розв'язання завдань охорони праці на основі загальнодержавної, галузевих, регіональних програм з цього питання та з урахуванням інших напрямів економічної і соціальної політики, досягнень в галузі науки і техніки та охорони довкілля;

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ»

- ❖ соціального захисту працівників, повного відшкодування шкоди особам, які потерпіли від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань;
- ❖ встановлення єдиних вимог з охорони праці для всіх підприємств та суб'єктів підприємницької діяльності незалежно від форм власності та видів діяльності;
- ❖ адаптації трудових процесів до можливостей працівника з урахуванням його здоров'я та психологічного стану;
- ❖ використання економічних методів управління охороною праці, участі держави у фінансуванні заходів щодо охорони праці, залучення добровільних внесків та інших надходжень на ці цілі, отримання яких не суперечить законодавству;

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ»

- ❖ інформування населення, проведення навчання, професійної підготовки і підвищення кваліфікації працівників з питань охорони праці;
- ❖ забезпечення координації діяльності органів державної влади, установ, організацій, об'єднань громадян, що розв'язують проблеми охорони здоров'я, гігієни та безпеки праці, а також співробітництва і проведення консультацій між роботодавцями та працівниками (їх представниками), між усіма соціальними групами під час прийняття рішень з охорони праці на місцевому та державному рівнях;
- ❖ використання світового досвіду організації роботи щодо поліпшення умов і підвищення безпеки праці на основі міжнародного співробітництва.

КОДЕКС ЗАКОНІВ ПРО ПРАЦЮ

Кодекс законів про працю України — основний закон національного трудового законодавства.

ЗАКОН УКРАЇНИ « ОСНОВИ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я»

За Конституцією України кожен громадянин України має право на:

- ❖ життєвий рівень, необхідний для підтримки здоров'я людини;
- ❖ безпечне для життя і здоров'я навколишнє природне середовище;
- ❖ безпечні і здорові умови праці, навчання, побуту і відпочинку;
- ❖ кваліфіковану медико-санітарну допомогу, до якої входить також вільний вибір лікаря та медичної установи;
- ❖ відшкодування шкоди, завданої здоров'ю.

Держава згідно з Конституцією України гарантує всім громадянам реалізацію їхніх прав у сфері охорони здоров'я шляхом:

- ❖ створення мережі закладів охорони здоров'я;
- ❖ надання всім громадянам гарантованого рівня медико-санітарної допомоги;
- ❖ здійснення державного нагляду в сфері охорони здоров'я;
- ❖ встановлення відповідальності за порушення прав громадян у сфері охорони здоров'я.

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ»

Громадяни України зобов'язані:

- ❖ піклуватися про своє здоров'я і здоров'я своїх дітей, не шкодити здоров'ю інших громадян;
- ❖ проходити своєчасно профілактичні щеплення та медичні огляди;
- ❖ надавати невідкладну допомогу іншим громадянам, які знаходяться в умовах, що загрожують їхньому життю і здоров'ю.

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ПОЖЕЖНУ БЕЗПЕКУ»

Власники підприємств, установ та організацій або уповноважені ними органи (далі - власники), а також орендарі зобов'язані:

- ❖ розробляти комплексні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки, впроваджувати досягнення науки і техніки, позитивний досвід;
- ❖ відповідно до нормативних актів з пожежної безпеки розробляти і затверджувати положення, інструкції, інші нормативні акти, що діють у межах підприємства, установи та організації, здійснювати постійний контроль за їх додержанням;
- ❖ забезпечувати додержання протипожежних вимог стандартів, норм, правил, а також виконання вимог приписів і постанов органів державного пожежного нагляду;
- ❖ організовувати навчання працівників правил пожежної безпеки та пропаганду заходів щодо їх забезпечення;

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ПОЖЕЖНУ БЕЗПЕКУ»

- ❖ у разі відсутності в нормативних актах вимог, необхідних для забезпечення пожежної безпеки, вживати відповідних заходів, погоджуючи їх з органами державного пожежного нагляду;
- ❖ утримувати в справному стані засоби протипожежного захисту і зв'язку, пожежну техніку, обладнання та інвентар, не допускати їх використання не за призначенням;
- ❖ створювати у разі потреби відповідно до встановленого порядку підрозділи пожежної охорони та необхідну для їх функціонування матеріально-технічну базу;
- ❖ подавати на вимогу державної пожежної охорони відомості та документи про стан пожежної безпеки об'єктів і продукції, що ними виробляється;
- ❖ здійснювати заходи щодо впровадження автоматичних засобів виявлення та гасіння пожеж і використання для цієї мети виробничої автоматики;

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ПОЖЕЖНУ БЕЗПЕКУ»

- ❖ своєчасно інформувати пожежну охорону про несправність пожежної техніки, систем протипожежного захисту, водопостачання, а також про закриття доріг і проїздів на своїй території;
- ❖ проводити службове розслідування випадків пожеж, створювати у разі потреби відповідно до встановленого порядку підрозділи пожежної охорони та необхідну для їх функціонування матеріально-технічну базу;
- ❖ подавати на вимогу державної пожежної охорони відомості та документи про стан пожежної безпеки об'єктів і продукції, що ними виробляється;
- ❖ здійснювати заходи щодо впровадження автоматичних засобів виявлення та гасіння пожеж і використання для цієї мети виробничої автоматики;
- ❖ своєчасно інформувати пожежну охорону про несправність пожежної техніки, систем протипожежного захисту, водопостачання, а також про закриття доріг і проїздів на своїй території; проводити службове розслідування випадків пожеж.

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА»

Кожен громадянин України має право на:

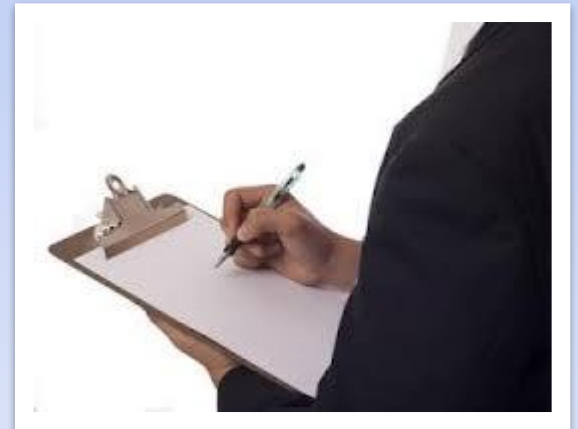
- ❖ безпечне для його життя і здоров'я навколишнє природне середовище;
- ❖ отримання екологічної освіти;
- ❖ участь у роботі громадських екологічних формувань

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА»

Для фінансування заходів з охорони довкілля утворюються державний і регіональні фонди охорони навколишнього природного середовища за рахунок:

- ❖ зборів за забруднення навколишнього природного середовища;
- ❖ штрафів за забруднення довкілля;
- ❖ штрафів за порушення норм і правил охорони навколишнього природного середовища;
- ❖ добровільних внесків підприємств та громадян.

Основними нормативно - правові документи:

- *Конституція України;*
- *закон України “Про охорону праці”;*
- *про внесення змін в Закон України “Про охорону праці”;*
- *нормативно-правові акти з охорони праці, які забезпечують виконання закону України “Про охорону праці”;*
- *закон України “Про пожежну безпеку”;*
- *кодекс законів про працю (КЗпП);*
- *закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності”;*

- *закон України “Про колективні договори і угоди”;*
- *закон України про охорону навколишнього середовища;*
- *закон України про дорожній рух;*
- *закон України про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку;*
- *закон України про поводження з радіоактивними відходами;*
- *закон України про охорону здоров’я;*
- *правила міжнародних договорів і угодів з охорони праці, зокрема з Міжнародною організацією праці (МОП);*

- спеціальні законодавчі акти (Будівельні норми та правила, Санітарні норми, Правила будови електроустановок, Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів, Норми радіаційної безпеки, Правила будови та безпечної експлуатації вантажопідіймальних кранів, Правила будови та безпечної експлуатації парових та водогрійних котлів та інші нормативні документи);
- інші офіційні документи.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ СИСТЕМИ СТАНДАРТІВ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ

ГОСТ – державний стандарт;

ДНАОП - державні нормативні акти про охорону праці;

ССБТ – система стандартів безпеки праці;

ДСТУ – державний стандарт України.

Реєстр ДНАОП — це офіційне видання, що підлягає використанню власниками підприємств, посадовими особами та працюючими.

